

Hva trenger vi å vite om norsk kulturliv?

Hva trenger vi å vite om norsk kulturliv? spurte kulturministeren på et seminar i juni 2010. Det er et godt spørsmål Men hvem eller hva er norsk kulturliv? Hvem er ”vi” som trenger å vite noe om norsk kulturliv? Og hva med kulturlivets eget kunnskapsbehov?

Noen vil hevde at vi allerede vet mye om norsk kulturliv. Innenfor noen temaområder gjør vi kanskje det. Men at enkeltforskere har mye kunnskap på enkelttema gjør oss ikke nødvendigvis klokere så lenge ingen har oversikt over hva som faktisk finnes, og ingen forsøker å koordinere innsatsen for et bredere og mer helhetlig kunnskapsfelt. Det hjelper heller ikke at forskere må skifte tema fra prosjekt til prosjekt og sjelden får anledning til å bygge kunnskap over tid. Det er også problematisk at forskere fra ulike forskningsfelt har begrenset kontakt og samarbeid og ofte ikke kjenner hverandres innfallsvinkler og funn.

Det er tankevekkende at det ligger svært mye informasjon i departementenes arkiver, hos Norsk kulturråd og andre som støtter kulturprosjekter nasjonal, regionalt og lokalt. Dette fordi det kreves beskrivelser, planer og budsjetter for alle søknader, samt regnskap og rapporter for gjennomførte prosjekter. I tillegg finnes det omfattende årsrapportering fra store deler av kulturlivet. I dette materialet ligger mye god kunnskap som bør gjennomgås og sammenfattes.

I juni lanserte Norsk kulturråd rapporten ***Kommunal kultursektor i endring. Resultater fra en undersøkelse i norske kommuner.*** Rapporten bygger på en nasjonal surveyundersøkelse til alle landets kommuner og gir nyttige tall og fakta om lokalt kulturarbeid, organisering og finansiering. Rapporten er en del av prosjektet ***Lokalt kulturliv i endring.***

Rapporten vil være et godt redskap for både Norsk kulturform, kommuner og fylkeskommuner i videre kulturutviklingsarbeid. Rapporten gir svar på mange spørsmål og nye tolkningsmuligheter til å forstå vår historie og samtid. Men alle gode prosjekter reiser nye problemstillinger og nye spørsmål. Når forskningen gjennomføres som frittstående og enkeltstående prosjekter blir dette vanskelig å følge opp. Det er her kulturministerens initiativ er interessant.

Det vi trenger å vite om norsk kulturliv er selvfølgelig hvem aktørene er, om de samarbeider, og i så tilfelle om hva. Vi trenger å vite noe om pengestrømmer og konsekvenser av slike pengestrømmer. Vi trenger en klarere forståelse av sammenhengen mellom nivåene, sammenhengen mellom amatører og profesjonelle, sammenhengen mellom egenaktivitet, opplæring, formidling og opplevelse med mer. Og sist, men ikke minst, vi trenger en større forståelse for og oversikt over hvilke kunnskaper som trengs for å oppnå et levende, inkluderende, byggende og skapende kulturliv.

Kunst og kultur i Norge resultat av både profesjonelle og frivilliges arbeid. I svært mange kommuner er det fremdeles det frivillighetsbaserte kulturlivet som tilbyr størst bredde, tilgjengelighet og deltakelse. Uansett om vi ser på opplæring, formidling eller egenaktivitet, spiller de frivillige kulturorganisasjonene en sentral rolle. De frivillige kulturorganisasjonene

er også viktige arbeidsplasser og oppdragsgivere for profesjonelle pedagoger, kunstnere og kulturarbeidere.

På den andre siden er kulturskoler, bibliotek, museer mfl mange steder garantisten for at det finnes profesjonelle pedagoger, kunstnere og kulturarbeider som de frivillige kulturorganisasjonene kan samarbeide med. Ansatte i disse institusjonene utgjør også det faste langsiktige elementet der frivillige tillitsvalgte og ildsjeler kommer og går.

I tillegg til frivillige organisasjoner og offentlige institusjoner har alle kommuner innbyggere med høy kompetanse innenfor ulike deler av kulturlivet. Mange av dem er aktive ressurspersoner både i organisering og tilrettelegging av lokalt kulturliv .

Dessverre vet vi svært lite om disse samarbeidsstrukturene på tvers av offentlige, frivillige og private aktører, og betydningen av slikt samarbeid for det enkelte lokalsamfunn. Mye av forskningen om frivillig sektor refererer til helse, sosial eller idrett, og kulturforskningen fanger i liten grad opp det frivillige kulturorganisasjonsarbeidet.

Når vi vet lite om lokalt kulturliv og lokalt kultursamarbeid, blir det også vanskelig å tolke funn fra mer overordnede forskningsprosjekter som for eksempel surveyundersøkelsen fra Norsk kulturråd. De tre casestudiene i prosjektet gir gode innfallsvinkler, men et for snevert tolkningsgrunnlag for bastante konklusjoner. For Norsk kulturforum er det viktig at dette forskningsarbeidet fortsetter med flere og bredere kvalitative studier. Disse studiene bør settes i system gjennom et overordnet og langsiktig forskningsprogram om norsk kulturliv.

Åse Vigdis Festervoll